

tedy v době, kdy výtisky nebyly ještě potištěny na obou stranách. Stížnost jest bezdůvodna. Pro posouzení, zda jde o pokus, či o pouhé jednání přípravné, jest rozhodným, zda úmysl pachatelův, vykonati čin zákonem zakázaný, projevil se již na venek jednáním předsevzatým za účelem jeho uskutečnění a také objektivně ke skutečnému vykonání vedoucím. O tom však, že úmysl obžalovaného, uveřejnění tiskem soudně zakázanou stať tiskopisu »Der G.«, došel zcela zřetelného výrazu v zevním jednání, obžalovaným předsevzatém, nemůže býti vzhledem ku zjištění rozsudkových a k tomu, co sama zmateční stížnost uvádí, nejmenší pochybnosti. Vždyť sazba byla již sestavena a tiskopisy určené pro veřejnost již z valné části hotovy a byly by ihned bývaly rozeslány, kdyby tiskopis nebyl býval úřadem pozastaven. Kdyby toto pozastavení úřadem, ať z jakékoliv příčiny, se nebylo stalo, byl by obžalovaný provedl rozšiřování časopisu. Podle toho podnikl svým jednáním vše, co by bylo s to, by založilo skutkovou podstatu činu dokonaneho, kdyby to nebylo zmařeno cizí překážkou, totiž zasáhnutím úřadu. Činnost obžalovaného vybočila již z mezí beztrestného přípravného jednání a přešla do období pokusu a byl proto obžalovaný právem uznán vinným nedokonaným přečinem podle § 24 zákona o tisku.

Čís. 2571.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Podněcovati (§ 15 čís. 3 zákona) znamená působiti na vůli a cit neurčitého počtu lidí ve smyslu protizákonném buď přímo nebo nepřímo, ale vždy ve snaze, by v nich bylo vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon.

Jako prostředku k podněcování lze užiti různé formy, nejen přímé výzvy, kterou pachatel hledí u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí, porušiti zákon v určitém směru, nýbrž i nepřímého působení na cit nebo rozum, by jím, byť i nepřímo, vyvoláno bylo ono rozhodnutí.

Pod pojem podněcování spadá i posilování a utvrzování v duševní, již před podněcováním se vytvořivší náladě, náchylné k páčání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje. Podněcování již pojmově označuje jednání vedené úmyslem, by na mysl posluchačů bylo působeno ve směru zákonem naznačeném, takže netřeba ani úmysl ten zvláště zjišťovati a odůvodňovati.

Revoluce jest násilným převratem, násilnou změnou platné ústavy (vládní formy), třebas nejevila se ve formě krvavého násilí.

Programovým cílem komunistické strany jest násilný převrat (revoluce) a zřízení sovětské republiky; vybízení k revoluci a k uskutečnění onoho programu jest zločinem ve smyslu § 15 čís. 3 zákona.

(Rozh. ze dne 4. prosince 1926, Zm II 59/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě

ze dne 11. prosince 1925, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Zmateční stížnost uznává, že zrušovací soud vymezil pojem podněcování ve smyslu nalézacím soudem naznačeném, podle něhož podněcovati znamená působiti na vůli a cit neurčitého počtu lidí ve smyslu protizákonném buď přímo nebo nepřímo, ale vždy ve snaze, by v těchto lidech bylo vyvoláno rozhodnutí porušiti zákon. Popírá však, že závadný výrok obžalovaného opodstatňuje pojem podněcování. Neboť slovy: »Půjdeme po té cestě, po které šel ruský proletariát; jednou přijde den, kdy vstoupíme na tu cestu; pak nebude možno jíti zpět ani vyhnouti se v pravo nebo v levo; cesta ta bude trpká, učiní naše pěstě pevnými a na základě tom uskutečníme socialism a vládu dělníků a rolníků. Ať žije světová revoluce«, nepodněcoval prý obžalovaný druhé, nýbrž, jak tomu nasvědčují obraty: »půjdeme«, »vstoupíme«, tvrdil pouze o sobě a svých spolustrannících, že tyto činy páchatí budou. Nevyzýval posluchače: »pojďte po této cestě, po které šel ruský proletariát . . .«, takže nelze za to míti, že na jejich mysl působil. Stížnost je bezdůvodna. Podněcování, jehož podstata, jak uvedeno, záleží v působení a vykonávání vlivu na vůli a jednání druhých osob, může se dít ve formě jakékoli, ježto zákon ve směru tom nerozeznává. Jako prostředku k podněcování lze proto užití formy různé, nejen přímé výzvy, kterou pachatel hledí u někoho přímo vzbuditi rozhodnutí, porušiti zákon v určitém směru, nýbrž i nepřímého působení na cit nebo rozum, by jím, byť i nepřímo, vyvoláno bylo ono rozhodnutí. Spadá proto pod pojem podněcování i posilování a utvrzování v duševní, již před podněcováním se vytvořivší náladě, náchylné k páchání činů toho druhu, k jakým se pachatelem poukazuje. Nesejde proto na tom, že obžalovaný neoslovil posluchače přímou výzvou: »Pojďte po té cestě . . .«, nýbrž že k nim promluvil ve formě (»půjdeme«, »vstoupíme«), ve které projevil očekávání, že posluchači jako příslušníci politického směru jím hlásaného zachovají se v rozhodné době tak, jak jím obžalovaný naznačuje. Neboť i v této formě je obsažena, byť i nepřímá výzva, jíti neochvějně za vytčeným cílem. Stížnost vytýká, že nalézací soud neodůvodňuje, proč v ruské cestě vidí násilí a revoluci. Leč nalézací soud nemusil zvláště odůvodňovati něco, co je všeobecně známo. Ostatně nezáleží na tom, jak se ruská revoluce skutečně odehrála, zda tak, jak stížnost tvrdí, že ruský proletariát se uchopil vlády bez prolití jediné kapky krve a že potom teprve — asi za tři měsíce — byla zahájena občanská válka. Neboť rozhodno je, že známým programovým cílem politického směru, jemuž obžalovaný náleží, je násilný převrat a revoluce a zřízení sovětové republiky, jejíž podstata záleží v diktatuře jedné společenské třídy nad druhými, tedy v principu, příčícím se demokratickému principu Čs. republiky, jejíž ústava zaručuje účast na vládě všem společenským vrstvám a třídám bez rozdílu. Dále je směrodatno, že obžalovaný podle zjištění rozsudku a podle svého

úmyslu chtěl dáti svým projevem posluchačům směrnice v tom směru, že se mají domoci vády dělníků a rolníků násilím, čemuž zřejmě nasvědčuje poukaz obžalovaného na »pevné pěstě« a provolávání zdaru světové revoluci. Nemůže býti sporu o tom, že pod revolucí, jak tomu učí dosavadní zkušenosti, opírající se o dějiny, a jak to odpovídá všeobecnému pojmání, rozuměti sluší převrat **n á s í l n ý**, po případě násilnou změnu platné dosud ústavy, pokud se týče formy vládní. Není zapotřebí, by revoluce jevila se vždy ve formách násilí **k r v a v é h o**. Tím pozbývá na významu tvrzení zmateční stížnosti, že ruský proletariát uchopil se vlády v začátcích bez krveprolití.

Soud nepotřeboval dokazovati a odůvodňovati, proč ve volání po vládě dělníků a rolníků spatřuje násilnou změnu ústavy, zejména pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu. Jestliť samozřejmo a nepotřebuje zvláštního odůvodňování, že nastolení vlády jen jediné třídy společenské, vlastně jen vlády příslušníků politického směru, obžalovaným vyznávaného, nebylo by, jak to soud zjevně předpokládá, proveditelným bez násilného odporu proti státní moci a autoritě a beze zápasu s ostatními vrstvami národa, které představují většinu národa a kterým platná ústava umožňuje účast na vládě, již by však za vlády dělníků a rolníků byli protiprávně zbaveni. Odmítnouti dlužno nemístné a nepřipadné porovnání revoluce obžalovaným zamýšlené se všenárodní revolucí ze dne 28. října 1918. Šloť tu o vymanění celého národa z cizího nadvlády, kdežto při revoluci, jakou má na mysli obžalovaný, jedná se o nabytí nadvlády jedné politické strany nad ostatními vrstvami národa. Nehledíc k tomu může se zkoumání souzeného případu státi jen se zřetelem na nynější poměry, platné zákony a konkrétní okolnosti případu. Stížnost vytýká, že soud byl povinen odůvodniti, proč výkřik: »Ať žije světová revoluce,« je útokem na ústavu Čs. republiky. Na to dlužno odvětiti, že soud neshledává vinu obžalovaného pouze v pronesení tohoto jediného výroku, nýbrž i v ostatním s ním souvisejícím projevu a že z celého projevu usuzuje správně na záměr obžalovaného podněcovati ku zločinu podle § 1 čis. 1 zákona na ochranu republiky. Po subjektivní stránce namítá stížnost, že nalézací soud běře sice zlý úmysl obžalovaného za prokázaný, neodůvodňuje však ani slovem, proč jej považuje za zjištěný. Tvrzení to je v rozporu s obsahem rozsudkových důvodů. Uvádíť soud, že ze samotného doznání obžalovaného je zřejmým jeho úmysl, podněcovati ve směru zločinu podle § 1 čis. 1 zákona na ochranu republiky, že úmysl ten vyplývá ještě zřejměji z výroků obžalovaného a zmiňuje se též o úmyslném podněcování, jež běře za prokázáno, zejména hledíc k celému obsahu řeči. Výtka stížnosti je proto bezpodstatna, nehledíc k tomu, že podněcování již pojmově označuje jednání vedené úmyslem, by na mysl posluchačů bylo působeno ve směru zákonem naznačeném, takže netřeba ani úmysl ten zvláště zjišťovati a odůvodňovati. Je-li podle toho splněna skutková podstata zločinu podle čis. 3 § 15 zákona na ochranu republiky jak v objektivním, tak i v subjektivním směru, nemůže přicházeti v úvahu méně trestný čin, na př. vychvalování trestných činů, nebo pouze přečin podle čis. 2 § 15 zákona. Nejdeť o podněcování k neurčitému zločinu nebo přečinu,

nýbrž o podněcování ku násilně změně ústavy republiky, zejména pokud jde o demokraticko-republikánskou formu státu (§ 1 čís. 1 zákona na ochranu republiky), tudíž ke zločinu konkrétně určitému. Odsuzující výrok odpovídá proto stavu věci i zákonu i bylo zmateční stížnost obžalovaného zavrhnouti jako bezdůvodnou.

Čís. 2572.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Již pokus jest dokonáným činem podle § 1 odst. první zákona.

Trestná činnost ve smyslu § 15 čís. 3 zákona spočívá již v samotném podněcování, totiž v působení a vykonávání vlivu na vůli a jednání osob druhých v některém z protizákonných směrů tam naznačených; ona činnost záleží v jednostranném jednání pachatelově bez ohledu na to, zda mělo působení jeho v zápětí nějaký výsledek či nikoliv.

Zločin § 15 čís. 3 zákona náleží k t. zv. deliktům ohrožovacím, jejichž podstata záleží v tom, že pachatel předsevezme jakýkoliv čin, jenž jest objektivně způsobitelným, by u druhých osob vytvořil duševní stav, který je s to poškoditi právní statky zákonem chráněné.

K subjektivní skutkové podstatě onoho zločinu stačí úmysl obžalovaného vzbuditi rozhodnutí jednati, třebaš ne hned, nýbrž v příhodné chvíli podle jeho podnětu.

Spadá sem nabádání k napodobení ruské revoluce podle zásad Leninových.

Pohnutky politické nejsou pohnutkami nízkými a nečestnými (§ 32 zákona).

(Rozh. ze dne 4. prosince 1926, Zm II 88/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Jihlavě ze dne 27. listopadu 1925, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem výzvy k trestným činům podle § 15 čís. 3 zákona na ochranu republiky ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., a zamítl v zasedání neveřejném odvolání státního zastupitelství z výroku, jímž byl zamítnut návrh veřejného obžalobce, by podle § 32 zákona na ochranu republiky bylo vysloveno, že obžalovaný pozbývá čestných práv občanských.

D ů v o d y:

Podle čís. 5 § 281 tr. ř. vytýká zmateční stížnost rozpor důvodů rozsudkových s obsahem výpovědi svědka Cyrila K-a. Stížnost je bezdůvodna. Podle relace sepsané tímto svědkem prohlásil obžalovaný zejména, že, by vítězství ruské revoluce bylo dokončeno, je třeba, by dělnictvo všech států se semklo a vzalo si ruskou revoluci za vzor. Potom že obžalovaný přečetl zásady Leninovy, za jakých lze úspěšně vésti revoluci, na to že prohlásil, že zásady ty jsou základnou k úspěšné revoluci nejen v Československu, nýbrž v celém světě. Při svém svědeckém